

๕. สิวราชจักขุทานปัญหาที่ ๕

ร. "พระผู้เป็นเจ้า ท่านทั้งหลายกล่าวแล้วอย่างนี้ว่า 'จักขุทั้งหลายอันพระเจ้าสิวราชได้พระราชทานแล้วแก่ยาจก, ทิพยจักขุทั้งหลายเกิดขึ้นแล้วใหม่แก่พระเจ้าสิวราชนั้น เมื่อเป็นบุคคลบอด.' คำมั่นนั้นกับทั้งกากเป็นไปด้วยนิคคะหะ เป็นไปกับด้วยโทษ. คำท่านกล่าวไว้แล้วในสูตรว่า 'ความเกิดขึ้นแห่งทิพยจักขุ ไม่มีในสิ่งที่มีชีวิตผู้มีเหตุอันถอนขึ้น มิได้มีเหตุ.' ถ้าจักขุทั้งหลายอันพระเจ้าสิวราชได้พระราชทานแล้วแก่ยาจก, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'ทิพยจักขุทั้งหลายเกิดขึ้นแล้วใหม่' นั้นผิด. ถ้าทิพยจักขุทั้งหลายเกิดขึ้นแล้วไซ้, ถ้าอย่างนั้น แม้คำที่ว่า 'จักขุทั้งหลายอันพระเจ้าสิวราชพระราชทานแล้วแก่ยาจก' นั้นก็ผิด. ปัญหาแม้มี มีเงื่อนไขสอง มีขอดียิ่งแม้กว่าขอดีโดยปกติ, มีความพินเฝือยิ่งแม้กว่าพินเฝือโดยปกติ, เป็นชฎียิ่งแม้ว่าชฎิโดยปกติ, ปัญหานั้นมาถึงพระผู้เป็นเจ้าแล้ว, พระผู้เป็นเจ้าจึงยังฉันทะให้เกิดยิ่งในปัญหานั้น เพื่อความขยาย เพื่อความข่มปรปวาททั้งหลายเสีย."

ธ. "ขอถวายพระพร จักขุทั้งหลายอันพระเจ้าสิวราชพระราชทานแล้วแก่ยาจก, พระองค์อย่ายังความสงสัยให้เกิดขึ้นในข้อนั้นเลย; อนึ่ง จักขุทั้งหลายเป็นทิพย์เกิดขึ้นแล้วใหม่, พระองค์อย่ายังความสงสัยให้เกิดขึ้นในข้อมั่นนั้น."

ร. "เออ ก็ ความเกิดขึ้นแห่งทิพยจักขุ ในสิ่งที่มีเหตุอันถอนขึ้นแล้ว ในสิ่งที่ไม่มีความสงสัย ไม่มีวัตถุ หรือ พระผู้เป็นเจ้า."

ธ. "หาไม่ได้ ขอถวายพระพร."

ร. "พระผู้เป็นเจ้า สิ่งใดเป็นเหตุในเรื่องนี้เล่า ทิพยจักขุจะเกิดขึ้นในสิ่งที่มีเหตุอันถอนขึ้นแล้ว ไม่มีเหตุ ไม่มีวัตถุ ด้วยเหตุใดเล่า ? พระผู้เป็นเจ้าจึงให้ข้าพเจ้าทราบชัดในเรื่องนี้โดยเหตุก่อน."

ธ. "ขอถวายพระพร บุคคลผู้กล่าวคำจริงทั้งหลาย ย่อมกระทำสังจกิจริยาด้วยคำสัตย์ใด คำสัตย์นั้นมิได้อยู่ในโลกหรือไม่ ขอถวายพระพร."

ร. "มีสิ พระผู้เป็นเจ้า ธรรมดาคำสัตย์ย่อมมีในโลก, ผู้กล่าวคำสัตย์ทั้งหลาย ทำสังจกิจริยาด้วยคำสัตย์ให้ฝนตก ให้ไฟดับ กำจัดยาพิษ ย่อมกระทำกิจที่จะพึงกระทำต่าง ๆ แม้อย่างอื่นบ้าง."

ธ. "ขอถวายพระพร ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'ทิพยจักขุทั้งหลายเกิดขึ้นแล้วแก่พระเจ้าสิวราชด้วยกำลังสังจจะ' นี้ ย่อมชอบ ย่อมสม, ทิพยจักขุย่อมเกิดขึ้นในสิ่งไม่มีวัตถุด้วยกำลังแห่งสังจจะ, สังจจะนั้นเทียว เป็นวัตถุเพื่อความคิดทิพยจักขุ ในสิ่งที่ไม่มีความสงสัย."

ขอถวายพระพร ผู้สำเร็จสังจจะเหล่าใดเหล่าหนึ่ง พร้าขับคำสัตย์ว่า 'เมฆใหญ่จงให้ฝนตก' ดังนี้, เมฆใหญ่ให้ฝนตกพร้อมด้วยความพร้าขับคำสัตย์ของผู้สำเร็จสังจจะเหล่านั้น; เออ ก็ มหาเมฆให้ฝนตกด้วยเหตุใด เหตุนี้ เป็นเหตุแห่งฝนสะสมอยู่แล้ว มีในอากาศหรือ ขอถวายพระพร."

ร. "หากมิได้ สัจจะนั้นเกี่ยวเป็นเหตุ ณ อากาศนั้น เพื่อความที่มหาเมฆจะกระทำฝนให้ตก พระผู้เป็นเจ้า."

ถ. "ขอถวายพระพร ข้อนั้นฉันใด, เหตุโดยปกติของเวลาที่ทิพยจักขุจะเกิดขึ้นนั้นไม่มี, สัจจะนั้นเกี่ยว เป็นวัตถุเพื่อความที่ทิพยจักขุเกิดขึ้นในสิ่งที่ไม่มีความวัตถุ ก็ฉันนั้นนั่นเกี่ยวแล."

ขอถวายพระพร อีกอย่างหนึ่ง ผู้สำเร็จสัจจะพวกใดพวกหนึ่งพร้าข้ามคำสัตย์ด้วยตั้งใจว่า 'กองไฟใหญ่ที่โพลงชัชวาลอยู่แล้ว จงกลับคืนดับไป' ดังนี้, กองไฟใหญ่ที่โพลงชัชวาลแล้ว กลับคืนดับไปโดยขณะหนึ่ง พร้อมด้วยความพร้าข้ามคำสัตย์ของผู้สำเร็จสัจจะเหล่านั้น, เอกก็ กองไฟใหญ่ที่โพลงชัชวาลแล้วกลับคืนดับไปโดยขณะหนึ่งโดยเหตุใด เหตุนั้น เป็นเหตุสะสมอยู่ในกองไฟใหญ่ที่โพลงชัชวาลแล้ว นั้น มีอยู่หรือ ขอถวายพระพร."

ร. "หากมิได้ สัจจะนั้นเกี่ยว เป็นวัตถุในสิ่งที่ไม่มีความวัตถุ เพื่อความที่กองไฟใหญ่โพลงชัชวาลแล้วนั้นจะกลับคืนดับไป."

ถ. "ขอถวายพระพร ข้อนั้นฉันใด, เหตุโดยปกติของเวลาที่ทิพยจักขุจะเกิดขึ้นนั้นไม่มี, สัจจะนั้นเกี่ยวเป็นวัตถุในสิ่งที่ไม่มีความวัตถุ เพื่อความที่ทิพยจักขุจะเกิดขึ้น ฉันนั้นนั่นเกี่ยวแล."

ขอถวายพระพร อีกอย่างหนึ่ง ผู้สำเร็จสัจจะเหล่าใดเหล่าหนึ่ง พร้าข้ามคำสัตย์ด้วยตั้งใจว่า 'พิชแรงกล้า จงกลายเป็นยาไป,' พิชแรงกล้ากลายเป็นยาไปโดยขณะหนึ่ง พร้อมด้วยความพร้าข้ามคำสัตย์ของผู้สำเร็จสัจจะเหล่านั้น, เอกก็ พิชอันแรงกล้ากลายเป็นยาไปโดยขณะหนึ่งด้วยเหตุอันใด เหตุนั้น เป็นเหตุสะสมในพิชอันแรงกล้านั้นมีอยู่หรือ ขอถวายพระพร."

ร. "หากมิได้ พระผู้เป็นเจ้า สัจจะนั้นเกี่ยว เป็นเหตุในสิ่งที่ไม่มีความเหตุนั้น เพื่อความกำจัดคืนพิชแรงกล้าโดยขณะ."

ถ. "ขอถวายพระพร ข้อนั้นฉันใด, สัจจะนั้นเกี่ยว เว้นเหตุโดยปกติ เป็นวัตถุในข้อนี้ เพื่อความที่ทิพยจักขุจะเกิดขึ้น ฉันนั้นโดยแท้."

ขอถวายพระพร วัตถุอื่นเพื่อความแห่งตลอดอริยสัจจะทั้งหลาย แม้ไม่มี, การกบุดคคัลทั้งหลาย กระทำสัจจะให้เป็นวัตถุ แห่งตลอดอริยสัจจะทั้งหลายสี่ประการ."

ขอถวายพระพร มีพระเจ้าจันทรราชอยู่ในจินวิสัย พระองค์ใครจะทรงกระทำพละกรรมในทะเลใหญ่ ทรงกระทำสัจจะกิจแล้วเสด็จเข้าไปในภายในมหาสมุทรโดยชนหนึ่ง โดยรถเทียมแล้วด้วยราชสีห์สี่เดือนเสด็จครั้งหนึ่ง ๆ, หวังแห่งน้ำใหญ่ข้างหน้าแห่งศิวะรถของพระเจ้าจันทรราชนั้นทำกลับ, เมื่อพระองค์เสด็จออกแล้ว หวังแห่งมหาวาริที่ววมเต็มที่ตั้งเก่า, เอกก็ มหาสมุทรนั้น อันโลกแม่กับทั้งเทพดาและมนุษย์อาจให้ทำกลับได้หรือ ขอถวายพระพร."

ร. "น้ำในสระน้อย ๆ อันโลกแม้ทั้งเทพดาและมนุษย์ไม่อาจเพื่อจะให้เทือกกลับได้ ด้วยกำลังแห่งกายปกติเลย, จะป่วยกล่าวอะไรถึงความกระทำน้ำในมหาสมุทรให้เทือกกลับเล่า พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า."

ถ. "ขอถวายพระพร เพราะเหตุนี้ พระองค์พึงทรงทราบกำลังของสัจจะ, สถานใด ที่ใคร ๆ จะฟังถึงด้วยสัจจะไม่ได้ สถานนั้นย่อมไม่มี ขอถวายพระพร."

อนึ่ง พระเจ้าอโศกราชในเมืองปาฏลิบุตร อันชาวนิคมและชาวชนบท และอมาตย์น้อยและราชภักุหมุ่พลและมหาอมาตย์ทั้งหลาย แวดล้อมเป็นราชบริวาร ทอดพระเนตรเห็นแม่น้ำคงคาสมบูรณด้วยน้ำใหม่เต็มเสมอขอบ เต็มเปี่ยมไหลไปอยู่ จึงตรัสกะอมาตย์ทั้งหลายอย่างนี้ว่า 'พนาย ผู้ใดใคร ๆ ซึ่งสามารถจะยังคงคาใหญ่นี้ให้ไหลกลับทวนกระแสได้ มีหรือไม่.'

อมาตย์ทั้งหลายกราบทูลว่า 'ขอเดชะปกเกล้าปกกระหม่อม ขอซึ่งจะกระทำคงคาใหญ่นี้ให้ไหลกลับทวนกระแสนั้น ยากที่ใคร ๆ จะกระทำได้.'

นางคณิกาชื่อว่าพินทุมดี ยืนอยู่ริมฝั่งแม่น้ำคงคานั้นนั้นเที่ยว ได้ฟังแล้วว่า 'ได้ยินว่าพระมหากษัตริย์ตรัสแล้วอย่างนี้ว่า 'ใคร ๆ อาจเพื่อจะยังคงคาใหญ่นี้ให้ไหลกลับทวนกระแสได้หรือไม่.' นางพินทุมดีนั้นกล่าวอย่างนี้ว่า 'ข้าพเจ้านั้นเที่ยว เป็นนางคณิกา อาศัยซึ่งรูปเป็นอยู่ มีการเลี้ยงชีพด้วยกรรมอันแล้ว ในเมืองปาฏลิบุตรนี้, พระมหากษัตริย์จึงทอดพระเนตรสัจจกิริยาของข้าพเจ้าก่อน.' พระมหากษัตริย์จึงทอดพระเนตรสัจจกิริยาของข้าพเจ้าก่อน.' ลำดับนั้น นางพินทุมดีนั้นได้กระทำสัจจกิริยาแล้ว. เมื่อประชุมแห่งชนหมู่ใหญ่เห็นอยู่ คงคาใหญ่นั้นปวนไหลกลับทวนกระแสนั้นโดยขณะพร้อมด้วยสัจจกิริยาของนางพินทุมดีนั้น.

ลำดับนั้น พระเจ้าอโศกราชได้ทรงฟังเสียงพิลึกกึกก้อง อันกำลังแห่งคลื่นในวังวนให้เกิดแล้วในคงคาใหญ่ จึงมีความพิศวง เกิดอัศจรรย์ขึ้นในพระหฤทัย ตรัสถามอมาตย์ทั้งหลายว่า 'พนาย คงคาใหญ่นี้ไหลทวนกระแสนั้นได้เพราะเหตุไร?'

อมาตย์ทั้งหลายกราบทูลว่า 'ขอเดชะปกเกล้าปกกระหม่อม นางคณิกาชื่อ พินทุมดี ได้ฟังพระราชโองการของพระองค์แล้ว ได้กระทำสัจจกิริยา, คงคาใหญ่ไหลขึ้นไปในเบื้องบน ด้วยสัจจกิริยาของนางพินทุมดีนั้น.'

ลำดับนั้น พระเจ้าอโศกราชสดพระหฤทัย รับผิดชอบไปเอง แล้วจึงตรัสถามนางคณิกานั้นว่า 'นางสาวใช้ ได้ยินว่า แม่น้ำคงคาเจ้าให้ไหลทวนกระแสนั้นด้วยสัจจกิริยาของเจ้า จริงหรือ?'

นางพินทุมดีทูลว่า 'พระพุทเจ้าข้า คงคาใหญ่นี้ไหลทวนกระแสนั้นด้วยสัจจกิริยาของหม่อมฉัน'

พระเจ้าอโศกราชตรัสถามว่า 'อะไรเป็นกำลังของเจ้าในสัจจกิริยานั้น, หรือใครที่ไม่ใช่ข้าจะเชื่อถือคำของเจ้า, เจ้ากระทำแม่น้ำคงคาใหญ่นี้ให้ไหลทวนกระแสนั้นด้วยกำลังอะไร?'

นางพินทุมดีทูลว่า 'หม่อมฉันกระทำคงคาใหญ่นี้ให้ไหลทวนกระแสแล้วด้วยกำลังแห่งสัจจะ พระพุทธเจ้าข้า.'

พระเจ้าอโศกราชตรัสว่า 'กำลังแห่งสัจจะอะไร จะมีแก่เจ้าผู้เป็นโจร เป็นหญิงนักเลง ไม่มีสติ มีหิริอันขาดแล้ว เป็นหญิงลามกทำลายแดนเสียแล้ว ล่วงเกินปล้นชนตาบอด.'

นางพินทุมดีกราบทูลว่า 'ขอเดชะปกเกล้าปกกระหม่อม หม่อมฉันเป็นหญิงเช่นนั้นจริง, หม่อมฉันจะปรารถนา พึ่งเปลี่ยนโลกแม้กับทั้งเทพดา ด้วยสัจจกิริยาอันใด, สัจจกิริยานั้นของหม่อมฉันแม้เช่นนั้นมืออยู่.'

พระเจ้าอโศกราชตรัสถามว่า 'สัจจกิริยานั้นเป็นอย่างไรเล่า ? เชิญเจ้าเล่าให้เราฟัง.'

นางพินทุมดีทูลว่า 'ขอเดชะปกเกล้าปกกระหม่อม บุรุษใด เป็นกษัตริย์ หรือเป็นพราหมณ์ หรือเป็นเวศย์ หรือเป็นศูทร หรือเป็นบุรุษอื่นใคร ๆ ให้ทรัพย์แก่หม่อมฉัน หม่อมฉันบำรุงบุรุษทั้งหลาย เหล่านั้นเสมอกันเป็นอย่างดีเดียว, ความแปลกว่า กษัตริย์ไม่มี ความดูหมิ่นว่าศูทรไม่มี, หม่อมฉันพ้นจากความเอ็นดูและปฏิเสธ บำเรอบุรุษผู้เป็นเจ้าของแห่งทรัพย์, หม่อมฉันทำคงคาใหญ่นี้ให้ไหลทวนกระแส แล้วด้วยสัจจกิริยาใด, สัจจกิริยานี้เป็นสัจจะของหม่อมฉัน' ดังนี้.

ขอถวายพระพร ชนทั้งหลายผู้ตั้งอยู่ในสัจจะแล้ว ซึ่งจะได้ประโยชน์น้อยหนึ่ง หามิได้ ด้วยประการฉะนี้. พระเจ้าสิริราชได้พระราชทานจักษุทั้งหลายแก่ยากด้วย ทิพยจักษุทั้งหลายเกิดขึ้นด้วย, ก็แหละ ความที่ทิพยจักษุเกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นเพราะสัจจกิริยา. ก็คำอันใดที่ท่านกล่าวไว้ในพระสูตรว่า 'ครั้นเมื่อมั่งสัจจกษุฉิบหายแล้ว ความที่ทิพยจักษุจะเกิดขึ้นในสถานไม่มีเหตุ ไม่มีวัตถุ' ดังนี้ คำนั้นท่านหมายเอาจักษุสำเร็จแล้วด้วยภาวนากล่าวแล้ว ขอถวายพระพร. บรมบพิตรจงทรงจำไว้ซึ่งความข้อนี้ ด้วยประการอย่างนี้" ดังนี้.

ร. "ดีละ พระผู้เป็นเจ้าของ ปัญหาพระผู้เป็นเจ้าของแก้ดีแล้ว, นิคคหธรรมพระผู้เป็นเจ้าของแสดงออกดีแล้ว, ปรึบปวาททั้งหลาย พระผู้เป็นเจ้าของย้ายแล้ว, ข้อวิสนาปัญหาของพระผู้เป็นเจ้าของนี้ สมอย่างนั้น, ข้าพเจ้ารับรองอย่างนั้น."